

Høringsinnspill – høringsrunde på statsforvalterens geografiske inndeling

Norge står overfor store klima- og miljøutfordringer fremover, og statsforvalterne er viktige for å iverksette den nasjonale klima- og miljøpolitikken. De ti embetene har et bredt spekter av kompetansekrevende og lovpålagte oppgaver på klima- og miljøområdet, og det er avgjørende med gode og tilstrekkelig store fagmiljøer. Miljødirektoratet mener sammenslåingen av embetene i 2019 har gitt positive gevinster. Vi stiller oss bak hovedkonklusjonene i DFØs rapport, *Færre og bedre – en evaluering av statsforvalterstrukturen*, og vi mener at Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Troms og Finnmark, og Oslo og Viken ikke bør splittes opp etter ny fylkesinndeling.

DFØs rapport slår tydelig fast at sammenslåingene har hatt en positiv effekt på hvordan statsforvalteren ivaretar sine ulike roller. Vi slutter oss til dette. På klima- og miljøområdet har sammenslåingen til større embeter i 2019 gitt flere positive virkninger som vi mener kan settes i spill dersom embetene blir splittet opp igjen. Ved en oppsplitting av de tre embetene er det stor risiko for kompetanseflukt. Nye embeter må bygges opp helt fra start. Dette vil ta lang tid, og en oppsplitting vil hemme arbeidet som er gjort de siste årene med å etablere de tre nye embetene.

Vi mener tilgang på kompetanse og muligheter for å utvikle og beholde solide fagmiljøer er viktigere for statsforvalterens oppgaveløsning på klima- og miljøområdet enn sammenfallende inndeling med fylkeskommunen. Sammenslåingene til de tre embetene har etter vårt syn bidratt til bedre saksbehandling og rettssikkerhet. Vi ser at større fagmiljø gir høyere kompetanse og mer effektiv ressursbruk, noe som er spesielt viktig på våre fagområder der det er få personer. Vi ser også at større embeter gir likere praksis på fagområdene våre.

Vår samlede vurdering er at en oppsplitting av de tre embetene vil være svært uheldig.

I høringsbrevet ønsker KDD synspunkter på DFØs anbefalinger. Nedenfor følger våre innspill og vurderinger knyttet til anbefalingene, sortert etter tre hovedområder.

Kompetanse og solide fagmiljøer (anbefaling 6, 7 og 8)

Sammenslåingene i 2019 førte generelt til stor utskiftning, og det har tatt tid å bygge opp nye og kompetente fagmiljøer. Det er først nå gevinstene av sammenslåingen kommer klart til syne. Ved opprettelse av nye embeter kan det ta flere år å bygge opp nye fagmiljø, og etter vår vurdering vil man ikke kunne oppnå tilsvarende kvalitet slik det er i dag. Med dagens struktur ser vi ikke særlige ulemper med at ett embete skal ivareta flere fylker, så lenge fylkenes yttergrenser følges slik at hvert fylke kan forholde seg til ett embete.

Ved en eventuell oppdeling av embeter etter de nye fylkesgrensene er Miljødirektoratet bekymret for både kompetanseflukt og hvorvidt man lykkes i effektiv og god nyrekruttering. Klima- og miljøavdelingen i Vestfold og Telemark er lokalisert i Tønsberg, og oppsplitting vil medføre at man må bygge opp en avdeling og et fagmiljø helt fra start. Selv om rapporten beskriver færre negative konsekvenser av å dele statsforvalterembetet i Oslo og Viken enn de to andre, vil klima- og miljøavdelingen i Oslo og Viken (som har spesialisert kompetansen til hvert enkelt arbeidssted, både Oslo, Drammen og Moss) likevel stå foran de samme utfordringene med å starte helt på nytt i nye og mindre embeter.

Troms og Finnmark er et relativt lite embete med få ansatte i klima- og miljøavdelingen. De er sårbare på flere fagområder, og har igjennom sammenslåingen hentet ut gevinster og lykkes med å utnytte ressursene bedre på tvers av de to kontorstedene i Vadsø og Tromsø. Dette gjelder spesielt fagområdene motorferdsel og fiskeforvaltning. Troms og Finnmark har blant annet en nøkkelfunksjon i bekjempelsen av pukellaks som foregår for fullt i 2023.

Samordning i embeter med større geografiske områder (anbefaling 1, 4)

Mange aktiviteter utføres over et stort geografisk område. Sammenslåing av embeter har ført til at et enkelt embete er ansvarlig for større områder, noe som forenkler koordineringen ettersom aktiviteter favner over områder som tidligere lå under flere embeter. Vi ser at større geografiske embeter har gitt gevinst i form av bedre og mer effektiv kommunedialog i for eksempel arbeidet med å redusere klimagassutslipp, tap av naturmangfold og oppfølging av kommunenes arealforvaltning.

Vi ser en samordningsgevinst av større embeter som dekker større geografiske områder. I arealforvaltningen, og særlig for Oslo og Viken som har høyt arealpress i befolkningsrike områder, er det en styrke at arealforvaltningen blir sett på i større områder under ett. Vi ser også at sammenslåing av Vestfold og Telemark har bidratt til at embetet har blitt mer harmonisert i sin behandling av dispensasjonssaker, og særlig i strandsonesaker hvor det har vært viktig med en lik og konsekvent oppfølging av kommunene innenfor Oslofjordregionen. Ved en oppdeling i flere embeter vil det være økt risiko for ulik praktisering av byggeforbudet. Vår vurdering er også at Troms og Finnmarks samlede kapasitet og kompetanse i arealforvaltningen har blitt bedre som følge av sammenslåingen.

Arbeidet med regjeringens Oslofjordplan har høy politisk oppmerksomhet, og det er viktig å sørge for god, effektiv framdrift og kontinuitet i dette arbeidet. Med en oppsplitting av Statsforvalteren i Oslo og Viken vil arbeidet med å følge opp planen kreve mye koordinering på tvers av flere nye embeter, og det vil gå bort tid i administrasjon for å klare å følge dette opp på samme måte som nå. Kommunene har ved flere anledninger etterlyst sterkere og tydeligere statlig koordinering og styring på dette feltet, og en oppsplitting vil dermed vanskeliggjøre arbeidet og i verste fall stoppe fremdriften.

Større embeter gir likere praksis (anbefaling 3, 5)

Sammenslåingene av embetene, ikke minst i Oslo og Viken, Troms og Finnmark og Vestfold og Telemark, har etter vårt syn bidratt til likere praksis. Her ser vi at større fagmiljø bidrar til bedre saksbehandling og rettsikkerhet gjennom kompetansedeling og mer effektiv ressursbruk. Ikke

minst er dette viktig på våre fagområder der det er få personer. Det er enklere for overliggende etat å følge opp og veilede når det er færre kontaktpersoner og dialog på tvers av embetene. Vi ser dette tydelig for eksempel når det gjelder forurensningstilsyn, konsesjonsbehandling og verneprosesser.

Konkrete eksempler på likere praksis er at sammenslåing av Oslo og Viken har ført til kalibrering av praksis på forurensningssiden, og at etterslep i tidligere fylker er hentet inn. Det er forventet at oppsplitting vil føre til ressursutfordringer som igjen vil føre til lang saksbehandlingstid og dårligere kvalitet. Innen vern har Oslo og Viken etter vårt syn hatt positive effekter med hensyn til kompetansedeling og mer enhetlig forvaltning.

Et annet godt eksempel på mer lik praksis er sammenslåing av Troms Finnmark som har ført til harmonisert og bedret oppfølging av motorferdselregelverket i regionen. Motorferdsel er en utfordring i regionen, og en oppsplitting vil igjen kunne føre til mer ulik praksis. Vi ser tilsvarende effekt av sammenslåing i Innlandet og Trøndelag.